

„...különösen azok a szülők figyeljenek, akiknek asztmás kisgyerekek van...” – ajánlotta az április 21-i, Babaház című műsor egyik riportját a nézők felé a szerkesztő, Endrődy Hanna. E televízióműsorhoz kapcsolódik cikkünk is. A címe lehetne akár: ami a műsorból kimaradt...

Barlangterápia asztmásoknak

A farmeres doktor energikusan beszél a Tapolcai Kórház tüdőgyógyászati osztályának főorvosi szobájába, aztán türelmet kér. Néhány sürgős telefont kell elintéznie. Miközben vonalra vár, magyarázatképpen megemlíti, hogy a saját gyerekeit is el kell igazítani. Minden idejét a kórházban tölti. Ha családjának valamelyik tagja meg akar vele beszélni valamit, kénytelen „beugrani” hozzá. A parányi szobában, kis asztalon gyönyörű ásványok. Egy másikon lovakat ábrázoló szobrocskák. A polcokon gyermekmúros videokazetták és szakkönyvek, mindenféle. Valaki bekukkant az ajtón. Ő sem visel fehér köpenyt, csupán a nyakában lógó fonendoszkóp utal rá, hogy az osztály egyik orvosa. – Ezen az osztályon a gyerekek megnyerése végett nem „divat” a fehér köpeny? – Semmi sem indokolja, hogy különösökkel vagy hatalmi szimbólumokkal riogassuk a betegeinket vagy nyerjük meg a bizalmukat.

Azt szeretnénk, ha a szemünk és a szívünk egy magasságba kerülne. Mi, orvosok vagyunk a betegekért, nem a betegek értünk... Az osztályon nagyon sok járó beteg fordul meg, és nem a szokványos kezelésben részesülnek – mondja dr. Tóth Tibor főorvos. Nemcsak a kezelés, a körülmények is rendhagyóak nálunk. Az országban – ha jól tudom – mindössze öt barlangban gyógyítanak. Itt, a tapolcaiban mi asztmás gyerekeket és felnőtteket kezelünk. A barlangterápia csupán tér, keret az asztmások gyógyításához. A barlang mikroklímája más, mint a hegyvidéké, és zártága lehetőséget kínál az elmélyült, közös munkára. A rehabilitációs programok – relaxációs és joggyakorlatok – itt még sikeresebben alkalmazhatók. Nincs zaj, nincs por, nincsenek zavaró külső ingerek. A pszichoterápiás, szocioterápiás tréningek is hatásosabbak. – Erősen hangsúlyozza a gyerekekkel együtt végzett „közös munkát”... – Ebben nemcsak a gyerek, a szülő is benne van. A szülőket meg kell tanítani rá, hogyan bánjanak betegségükkel a gyerekek. A legtöbb asztmás gyereket a szülője borsztóan félti, a szélétől is óvna. A kollégáim és én a krónikus beteget is, a hozzátartozóját is próbáljuk meggyőzni arról, hogy

ezzel a betegséggel együtt lehet élni. A hangsúly a „hogyan”-on van. Nem kis „kórháztelekeket” akarunk „kiképezni”, hanem olyan teherbíró fiatalokat felnevelni, akik semmivel sem érzik magukat értéktelenebbnek társaiknál. – Talán a szülők aggodalma is érthető. Aki már hallott úgynevezett kruppos köhögést, végignézte, ahogy a kislánya, kisfia levegő után kapkod, bizonyára mindent elkövet, hogy a rohamot elkerülje a gyerek, és az ijesztő tehetetlenség-érzetet a szülő. – Ha a betegséget a gyerek már „beszerezte”, minden eszközzel arra kell törekednie az orvosnak, a szülőnek és a gyereknek, de még a pedagógusnak is, hogy az asztmás gyerek „minőségi” életet élhessen. Érezze magát a lehető legjobban a bőrében, ne szorongjon

állandóan, ne alakuljon ki nyomorító betegségtudata. A két-három hetes kúrák során erre tanítjuk meg a betegeinket és a szüleiket. No meg arra, hogy ne nyoltsák túl feleslegesen egymás életét... – Mit ért túlbonyolításon? – Hát például azt, hogy az esetek túlnyomó többségében egyáltalán nem kötelező felmentetni az asztmás gyereket az iskolai tornaórák alól. 18 éve vagyok tüdőgyógyász, foglalkozom asztmásokkal. Ha kell, elmegyek az iskolába a tornaórára, beszélek a tornatanárral, együtt nézzük meg, mit bír a gyerek, és közösen – gyerek, szülő és pedagógus – megbeszéljük, mennyit és hogyan vehet részt az órákon. Én ezekkel a gyerekekkel hétvégeken úszni, tavasszal kirándulni, nyáron biciklitúrákra, táborozni járok. A legtöbbjük napról napra jobban bírja

a fizikai megterhelést. Nem az egészségüket kockáztató, inaikat szaggató megpróbáltatásokra vagy kiemelkedő sportteljesítményekre kényszeríttem őket. A rendszeres mozgással, a módszeres foglalkozásokkal csupán rászoktatom őket arra, hogy eddzék magukat, hogy mind fizikailag, mind lelkileg ellenállókká váljanak. A régi betegek között akadnak élsportolók, akik már évek óta nem „rohamoztak”. – Az előbb így mondta: a gyerek „beszerezte” a betegséget. Öröklő-

ság Magyarországon. Nem szabad persze elfeledkezni a szennyezett levegőről, meg arról sem, hogy a hormonális fogamzásgátlókkal már az anyaméhben befolyásoljuk a megszülető gyermek ellenálló képességét. Sajnos, az egészségügy re és a szülők nagyon sok jellemző volt re is káig a tú len be teg sé kel

ben. A szülő – a gyors gyógyulás reményében – követelte az antibiotikumok, kéreghormonok felírását, az orvosok pedig „a könnyebb ellenállás irányába mozdultak el”, ahelyett, hogy elmagyarázták volna a szülőknél a meghűléses betegségek szakszerű kezelését. Az öröklődésről vagy a betegségre való hajlamról pedig csak annyit, hogy akinek a családjában ilyen betegségben szenvedő le- vagy felmenő van, az eleve használjon tollpárna helyett szivaccsal töltöttet, ne tartson a gyerek körül háziállatot, és próbálja kiküszöbölni az ingerlő tényezőket. Az allergizáló anyagokkal, körülményekkel szemben csak jól „felépített” szervezetű gyerek képes védekezni. – Hogyan, miből ismeri fel a szülő, hogy a gyerek allergiás vagy asztmás? – A szubjektív panaszok még nem bizonyítanak semmit. A nehézlégzés sem bizonyíték még önmagában. A szakemberek is hevesen vitatkoznak arról, mikor tekintünk egy gyereket asztmásnak. Nagy a diagnózist kimondó orvos felelőssége, hiszen a betegség megállapítása nagyon sok esetben lehet megbélyegző. Félő, hogy a

gyerek is, a szülő is gyógyszer- és orvosfüggővé válik. A mi betegeink kezelése, gyógyítása nem ér véget a gyógyszerek felírásával. A szemléletváltáshoz, amelyre nagy szükség van, nem kötelező kelleknek sem a barlang, sem a barlangterápia. A tüdőgyógyászatban, a gyermekgyógyászatban, az alapellátásban kell gyökeret vernie annak a nézetnek, hogy az asztmások kezelése, gyógyítása nem reménytelen, csak hosszadalmas munka, amelyben a beteg, a család és az orvos egymásra vannak utalva.

T. Puskás Ildikó
FOTÓ: E. VÁRKONYI PÉTER

hető-e a hajlam az asztmára, és milyen szerepet játszanak a betegség fellépésében az életkörülmények? – A hajlam örökölhető, ám igen sok múlik a körülményeken. Az a gyerek, aki hároméves kora előtt nagyon sokszor fertőződik, gyors egymásutánban tesz szert légúti betegségekre, aki az egyik vírusfertőzést kapja a másik után, akinek a nyálkahártyája folyamatosan újra izgalmi állapotba kerül, azt erősen fenyegeti a veszély, hogy asztmás lesz. En a megelőzés szempontjából nagyon fontosnak tartom, hogy két-három éves kor előtt lehetőleg ne adjuk a gyereket közösségbe, hogy a náthás fertőzéseket ne fedjük el antibiotikumokkal, hogy ne fojtsuk le a köhögést köptetőzéssel, hogy ne nyomjuk el a náthás, meghűléses tüneteket. Szerintem ezek következtében szaporodik a légzőszervi rokkantak száma manap-

